

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA,
KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 3
TELEFON 55-22 DO 55-26
ROKOPISE SE NE VRACAJO
IZHAJA VSAK DAN RAZEN
PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INŠERATNI ODELEK
LJUBLJANA
TELEFON 38-32 18-33
POSTNI CEKOVNI RACUN
LJUBLJANA ŠTEV. 6-90601-1
OGLASI PO CENIKU
MESEČNA NAROČNINA
45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Resolucija plenuma Glavnega odbora Osvobodilne fronte Slovenije

Na osnovi referatov in diskusije na II. plenarnem zasedanju Glavnega odbora OF Slovenije 17. febr. 1949 sprejema Glavni odbor OF Slovenije naslednjo resolucijo o nalogah organizacije OF:

I.
Plenum Glavnega odbora OF Slovenije v celoti sprejema ugotovitve II. plen. zasedanja CK KPJ o politiki socialistične preobrazbe kmetijstva in o pospeševanju kmetijske proizvodnje, o oblikah in tempu razvoja kmetijskega združništva, o nalogah Ljudske fronte in vseh ljudskih množičnih organizacij v borbi za zmago socializma na vasi. Plenum Glavnega odbora OF Slovenije nalaga vsem organizacijam OF, da osvojijo resolucije Plenuma CK KPJ, da seznanijo z njo svoje članstvo, da vložijo vse svoje sile in zagotovijo pravilno izvajanje te resolucije v Fronti na vasi. Sklepi plenuma CK KPJ ne pomenijo neke prekretnice v politični orientaciji, pač pa morajo pomeniti prelom v samem delu frontnih organizacij, v pogledu njihovega odnosa do dela na vasi in v pogledu intenzivnosti delovanja aktivna OF v borbi za socialistično rekonstrukcijo kmetijstva. Na osnovi dosedanjih izkušenj v delu organizacij OF opozarja plenum Glavnega odbora OF še prav posebno na naslednje naloge:

1. Organizacije OF morajo v borbi za socialistično preobrazbo kmetijstva videti prav tako važno nalogo socialistične graditve, kakor v borbi na področju industrije. Odločno je treba odpraviti zanemarjanje političnega dela na vasi in pasiven odnos frontnih organizacij in aktivistov do vprašanja razvoja in krepitev socialističnega sektorja v kmetijstvu. Borba za dvig kmetijske proizvodnje in borba za zaščito interesov delovnih kmetov, za njihovo vključitev v socialistično izgradnjo je neločljivo povezana z vprašanjem razvoja kmetijskega združništva. Aktiv OF mora v konkretni vsakodnevni borbi delati na to, da se najširši krog delovnih kmetov prepriča o prednostih združnega obdelovanja zemlje pred individualnim in da se prostovoljno vključi v združno produkcijo. Odločno se je treba boriti proti pojavom, da sam frontovski aktiv na okrajih in v terenskih organizacijah zaostaja in ne vidi možnosti, ki so za ustanavljanje in razvoj kmetijsko-obdelovalnih združenj na terenu in da se ne zaveda svojih nalog v graditvi socializma na vasi.

2. Da se omogoči čim širše vključevanje delovnih kmetov v kmetijsko obdelovalne zadrage na principu prostovoljnosti, je treba iskati različne, primerne zadržne oblike. Zato se morajo fronte organizacije poglobljati in najti v vsakem konkretnem primeru tisto pot, ki najbolj ustreza stopnji zavesti delovnih kmetov in gospodarskim pogojem kraja. Pomoč OF se mora pokazati v pravnem usmerjanju kmetov v take oblike združnega sodelovanja, ki najprimerneje združujejo interese poedincev in naše socialistične skupnosti. Zato je potrebno v vseh splošnih kmetijskih združenjih ustanoviti združne ekonomije, organizirati sadovnjake, trstnice, plemenite postaje, semenske stanice, zadržne zelenjadne vrtove, tople grede, organe za zaščito rastlin in živine. V iskanju primernejših oblik združnega sodelovanja je treba nastopiti proti skrajnosti, ki se pojavlja ponekod med malimi in sirmatnimi kmeti, proti sprejemanju večjih kmetov v zadrage in proti združenim prehodnim tisa, kar ne vodi le k zadrževanju baze za razvoj združništva, ampak tudi ne daje prave perspektive za razmah preozkog zasnovanih združenj in za dvig življenjskih pogojev njihovih članov. Enako odločno se je treba boriti proti vsakemu poskusu kapitalističnih elementov na vasi, da bi dobili v zadržno možnost izkoriščati združništva.

3. Da zagotovimo prehrano vseh delovnih ljudi in potrebne surovine, ki jih daje kmetijstvo, moramo pričeti z najintenzivnejšo borbo za dvig kmetijske proizvodnje v združnem in državnem sektorju. Treba se je zlasti odločno boriti proti naprednemu strokovnjakarskemu pojmovanju vloge državnih kmetijskih posestev. V vseh organih ljudske oblasti, predvsem v kmetijskih poverljivih, je treba odpraviti zgrešeno pojmovanje razvijanja naprednega kmetijstva v smislu, ki je docela v nasprotju s socialističnim razvojem. Organizacije OF na terenu se morajo čutili odgovorne za uspevanje združenj, državnih posestev in ekonomij in za njihovo usmeritev v proizvodnjo najpotrebnejših prehranskih artiklov. Najti je treba nove možnosti za dvig kmetijske proizvodnje, posebno za dvig živinoreje, širiti je treba aktivne borbe za večji donos v kmetijstvu in na primerih njihovih izkušenj in uspehov voditi splošno akcijo za povečanje donosa v kmetijski proizvodnji. Pri obdelavi zemlje državnih in združnih posestev in ekonomij morajo nuditi fronte organizacije krepko pomoč. Na drugi strani pa je treba ukineti vse, da se kapitalističnim elementom na vasi prepreči sabotaža v pogledu obdelave zemlje in zmanjšanja stalaža živine. Da se čim bolj omeji spekulacija s kmetijskimi pridelki, je potrebno ojačati kontrolo nad trgovino s kmetijskimi presežki in okrečiti državna odkupna podjetja. Točna evidenca sad netovorn površino naj služi kot baza za pravilno izvedbo odkupa.

4. Za razvoj že obstoječih obdelovalnih združenj in za ustanavljanje novih je treba temeljito spremeniti odnos frontnih organizacij do teh združenj. Fronta mora v njih videti žarišče socializma na vasi, smatrati jih mora za svojo last, ki ji je treba posvečati posebno pozornost, ne le v interesu samih združnikov, marveč tudi v korist skupnosti. Neprestana pomoč Fronte združenjem v njihovi borbi za dvig produkcije, za povečanje živinskega fonda v zadrugi, za kapitalno izgradnjo, za povečanje njihovega inventarja, nadalje skrb za politično in kulturno življenje združnikov, za razvoj zadrage iz nižje na visjo stopnjo mora biti stalna oblika pomoči Fronte združenjem.

5. Organizacije OF morajo v še večji meri utrjevati povezanost vseh delovnih kmetov na vasi in njihovo zvezo

z delavskim razredom, zlasti z vključevanjem članov sindikatov v politično borbo na vasi, po drugi strani pa morajo voditi ostro borbo proti sovraženemu gospodarstvenemu in političnemu delovanju kapitalističnih elementov na vasi. Pobjitati je treba težnje posameznikov, da bi svoje zemlje ne obdelali, ali da bi zmanjšali živinski fond, spekulacije trgovine na vasi, sovražno delovanje, ki kakor koli ovira delovne kmete, da bi stopili na pot socialističnega kmetijstva. Organizacije OF pa nikakor ne smejo zamenjavati borbe za omejevanje in izrivanje kapitalističnih elementov z golim frazertvom proti skulakom, ne smejo šablonsko reševati vprašanja, kdo je sovražnik socializma na vasi, ampak morajo videti in unicevati v resnici pravega nasprotnika, po drugi strani pa morajo zagotoviti vso zaščito ljudskih oblasti tistim kmetom, ki izpolnjujejo svoje obveznosti do socialistične graditve.

6. Borba za socialistično preobrazbo kmetijstva zahteva predvsem izboljšanje in poglobitve političnega dela OF na vasi, ki mora vsem našim delovnim kmetom prinesiti jasen pogled na socialistično bodočnost in jim pokazati njihov lastni interes v graditvi socializma. Posebno pozornost morajo odbori OF posvetiti mladini in ženam na vasi, v zadržnih in na državnih posestvih. Prav revolucionarni zanos mladine in sproščene energije kmetijskih delovnih žena, ki jim socializem prinaša najboljše življenjske pogoje in rešitev iz zaostalosti, predstavljajo silo, ki jo mora OF skrbno razvijati in se opirati nanjo v boju z reakcionarnimi idejami, s skrajno sebično in ozkornico miselnostjo vaških gruntarjev in mogotcev in ljudi pod njihovim vplivom.

7. Kulturno-prosvetno delo morajo fronte organizacije prav tako kakor vso ostalo dejavnost na vasi izkoristiti za razvijanje agitacije, ki neposredno služi boljšemu razumevanju problematike na vasi, in ki daje za razvijanje združništva in za povečanje hektarskega donosa konkretne rezultate. Okrajni aktiv OF se mora dalje neprestano poglobljati v vprašanja politična, gospodarska in kulturne borbe na vasi, osnovni aktiv na terenu pa se mora zavedati, da stoji v prvih vrstah borbe za zmago socializma v kmetijstvu. Naloga okrajnega aktivja je tudi, da zaktivizira in politično usmerja okrajne kmetičke svete kot pomožne organe Fronte na okraju.

II.

1. Sklepi II. plenarnega zasedanja KPJ o tekočih nalogah na področju gospodarstva so hkrati tudi sklepi za Fronte organizacije. Osnovne naloge OF v izvajanju plana za tekoče leto so analizirane v ekspoziciji članov vada, ki so bili podani na zasedanju Zvezne skupštine in Ljudske skupštine LRS ob sprejemanju budžeta. Na osnovi teh nalog si morajo Fronte organizacije napraviti svoje plan in zagotoviti izvajanje teh planov.

2. OF mora še bolj razvijati in utrjevati vse oblike dela za dvig politične in ideološke ravni ljudskih množic. Sistematični študij na osnovi tezi, ki jih objavlja Organizacijski vestnik, mora postati last vsake osnovne organizacije. Frontni kofički, ki so si v kratkem času na široko utrli pot v osnovne organizacije, se morajo še nadalje širiti. Stalna borba za visoko idejno življenje v Frontnih kofičkih, naj bo neprestana skrb osnovnih organizacij OF.

3. Volitve v organe Fronte in volitve delegatov za III. kongres Ljudske fronte Jugoslavije naj bodo odsev rastoče moči Fronte, njenih dosedanjih uspehov in njene pripravljenosti za izvajanje novih nalog. Novo izvoljena vodstva v osnovnih, krajevnih, okrajnih in mestnih organizacijah morajo biti resnični odsvit politične razgibanosti terena, biti morajo sposobne, da izkoristijo vso široko pripravljenost terena za akcije, za nadaljnji razvoj naše domovine v pospešenem tempu. Zlasti na vasi bodo morala biti izvoljena takšna vodstva, ki bodo po svoji politični in socialni osnovi razumela linijo Partije na vasi in ki bodo to linijo vztrajno, sistematično in revolucionarno izvajala.

Volitve delegatov za okrajne in rajonske konferenice, ki bodo nato volile delegate za kongres, naj se po vsej Sloveniji izvedejo 6. marca v vseh osnovnih organizacijah. Na ta dan izvolijo vodstva osnovne Fronte organizacije v Ljubljani, Mariboru in Celju. 13. marca se volijo na okrajnih in rajonskih konferencah po vsej Sloveniji delegati za III. kongres Ljudske fronte Jugoslavije, volitve v osnovna krajevna in okrajna vodstva OF naj se izvrše po okrajih do 10. aprila, za kar bo dal IOOF še posebna navodila.

4. Novo izvoljeni organi naj prično z delom takoj po izvolitvi. V njih je treba napraviti razdelitev dela in zagotoviti kontinuiteto v delu. Prava vsebina dela bo zlasti v osnovni organizaciji sprostil ogromne energije. Borba za načrtno delo mora biti stalna skrb Fronte. Sprejemanje letnih planov naj se vrši s pospešenim tempom in doslednostjo. Vsaka organizacija OF mora imeti svoj plan dela. Pri sprejemanju planov je treba voditi borbo ne le za kvantiteto, marveč tudi za kvaliteto. Izvrševanje sprejetega plana mora biti zakon za članstvo Fronte.

5. Utrjevanje organizacije je ena izmed osnovnih nalog Fronte. Samo s sistematičnim utrjevanjem Fronte bo uspelo izvesti ogromne naloge, ki so v letošnjem letu pred OF. Formiranje analognih organov in komisij, ki jih ima Glavni odbor, je treba izvršiti tudi pri nižnjih organizacijah in hkrati zagotoviti, da bodo ti organi in komisije aktivne.

Glavni odbor Osvobodilne fronte Slovenije sprejema poročilo Izvršnega odbora za leto 1948 in odobrava njegovo delo v preteklem letu. Prav tako sprejema in potrjuje poročilo nadzorne komisije o pregledu finančnega in materialnega poslovanja Izvršnega odbora Osvobodilne fronte Slovenije za leto 1948.

V letu 1948, so priredili 629 raznih prireditvev in predavanj o priliki državnih praznikov in spominskih dnevo. Poleg tega je bilo 2384 množičnih sestankov, 476 sektorskih konferenc in 726 sestankov vaških odborov OF.

Fronta v sežanskem okraju je zaktivizirala v predkongresnem tekmovanju za V. kongres KPJ 80% članov OF na delovnih akcijah. V tem času so napravili 49.700 delovnih ur v vrednosti 441.820 din. Na prog. Sežana-Dutovlje je delalo nad 200 članov OF. V tekmovanju za II. kongres KPS je pri prostovoljnem delu delalo 70% vseh članov OF. Izmed planiranih 27 združnih domov je dogradjenih 7, ostali so v gradnji. V letu 1948 je delalo pri prostovoljnem delu 97% članov OF, ki so napravili 1.218.000 ur v vrednosti 8.526.000 din.

Okraj Sežana je med prvimi okraji v Sloveniji organiziral posebno frontno brigado 218 brigadirjev, ki je dosegla velike uspehe pri gradnji prog. Sežana-Dutovlje. Za uspehe pri delu je dobila prehodno zastavo IO OF. Organizirana je bila še druga brigada, ki dela v Anhovem pri Gorici.

Prav tako so bili zaradi uspešnega političnega dela preokrajani vsi plani za odkup kmetijskih pridelkov.

Doseženi uspehi so rezultat dela frontnih organizacij, ki so z dobrimi organizacijskimi in političnimi prijmi pod vodstvom okrajnega komiteja in skupno z množičnimi organizacijami zaktivizirale ogromno večino članov OF.

Zato izreka Izvršni odbor OF Slovenije okrajnemu odboru OF Sežana za njegovo uspešno delo polno priznanje in pohvalo in mu podeljuje kot nagrado osebni avtomobil, za pet najboljših osnovnih organizacij OF tega okraja pa po 50 knjig, radio-aparat in letno naročnino za pet revij.

3. Med mestnimi odbori OF na stopnji krajevnega odbora OF je dosegel največ uspehov v politično-organizacijskem delu, kakor tudi v pogledu pomoči pri izvajanju nalog petletnega plana, še posebej pa v povezanosti in krepitvi zveze delovnih ljudi mesta in vasi.

mestni odbor OF Kočevje

Z dobrih političnih delom je OF zaktivizirala večino članov OF. Na sestankih članov OF obravnavajo vse politično-gospodarske probleme. Sestanki so vsaki 14 dni. V letu 1948 so priredili 15 političnih predavanj in se jih udeležuje do 60% članov OF. V OF je organiziranih 97% volivcev.

Pri prostovoljnem delu so bili doseženi veliki uspehi. Kot odgovor na resolucijo Informativnega so v eni noči naložili 94 vagonov lesa. Veliko pomoč je nudila OF v izvajanju gozdarskega plana s tem, da je organizirala nakladanje lesa na vagona. Tako so naložili člani OF Kočevje v letu 1948 s prostovoljnimi delom nad 1200 vagonov. Prav tako so člani OF delali pri odstranjevanju ruševin, gradnji združnih domov, otroških jasli in so napravili 17.200 ur. Pri pregledu krompirjevih nasadov, čistjenju sadnega drevja, pogozdovanju itd. je sodelovalo tedensko 150 do 200 ljudi. Pri odkupu krompirja so dosegli 120%, koruzi 100%, pri odkupu žitaric 150%. Člani OF so pomagali KMETOZI v Livoldu in Dolgi vasi pri obdelovanju zemlje in tako krepili povezanost mesta in vasi.

Zato izreka Izvršni odbor OF Slovenije mestnemu odboru OF pohvalo in priznanje in mu podeljuje kot nagrado za uspešno delo 500 knjig in letno opremo frontnega kofička.

4. Med terenskim odbori OF se je najbolj odlikoval pri političnem delu in organizacijskem utrjevanju OF in v izvrševanju petletnega plana.

V. teren II. rajona Maribor.

V Fronto je vključenih 3800 volivcev. Fronta naloga OF je bila čim širša aktivacija članstva in pripritev vseh članov sindikatov k delu na terenu.

Organizirana je propagandna komisija članov množičnih organizacij, ki je dosegla velike uspehe. Komisija seznanja članstvo z vsemi političnimi in gospodarskimi problemi. OF tega terena je dosegla lepe uspehe pri delovnih akcijah kakor pri odpravljanju ruševin, gradnji stanovanjskih objektov itd.

Za ideološki dvig članstva so bili organizirani trije študijski krožki. Studij imajo na 14 dni in se ga člani z zanimanjem in polnoštevilno udeležujejo.

Seje odbora so vsak teden, plenumi pa na 14 dni. Množični sestanki so na treh različnih krajih. Na vsakem sodeluje povprečno 300 do 350 članov OF. Na sestankih se obravnavajo vsi tekoči problemi.

OF tesno sodeluje z ljudsko oblastjo pri reševanju gospodarskih nalog in pomaga pri redni preskrbi na svojem terenu.

Prostovoljnega dela se je članstvo OF z veseljem udeleževalo. Pri gradnji različnih objektov je bilo skupno napravljenih 108.400 prostovoljnih delovnih ur.

Za uspešno delo izreka Izvršni odbor OF Slovenije terenskim odborom OF, ki so se v letu 1948, in jih odobrile na množičnih sestankih.

hvalo in priznanje ter mu podeljuje kot nagrado 300 knjig, 5 šahovskih garnitur in letno naročnino za 5 revij.

5. Med vaškimi odbori OF so se najbolj odlikovali pri političnem delu, organizacijskem utrjevanju OF, izvajanju petletnega plana in prav posebno pri delu za socialistično rekonstrukcijo kmetijstva.

vaški odbor OF Idsko — okraj Tolmin

Ze v času NOB jih je izmed 500 prebivalcev 106 sodelovalo v oboroženih formacijah.

Posebno pažljivo posveča ta vaški odbor OF gospodarskemu dvigu vasi. S prostovoljnimi delom so zgradili skupne pralnice, očistili in popravili vse vaške in gozdne poti ter napravili pol kilometra vodovoda, pri katerem so izvršili 2800 prostovoljnih ur. Ustanovili so Kmetijsko združenje, v kateri je 114 članov in v kateri aktivno delajo živilnorojski, mlekarški, planšarski in sadjarski osek. S prostovoljnimi delom bodo zgradili planinske staje za 128 glav živine, moderno mlekarno in sobo za turiste. Pri tem so napravili nad 10.000 prostovoljnih ur. Izvedba odkupov in plačevanje davkov se ob sodelovanju vsega članstva izvršuje pravilno in pravočasno.

Vsi ti uspehi so mogoči, ker posveča fronta največ pažnje politični vzgoji ljudstva. Vsak teden imajo v frontnem kofičku študijske sestanke, predavanja, organizirano je skupno poslušanje radija. Večerni izobraževalni tečaj poseja 60 do 80 članov Fronte. Razgibano je delo na kulturno-prosvetnem polju. Uspešno se razvija vaški pevski zbor. Organizirali so večje število kulturno-prosvetnih prireditvev in proslav. Teh prireditvev se redno udeležuje 200 do 250 prebivalcev vasi.

Vaški odbor OF Gorenja Trebuša — okraj Tolmin

Vaški odbor OF, ki se je osvojel že l. 1942, je med okupacijo široko zaktiviziral prebivalstvo vasi, tako da je v skoraj v celoti aktivno sodelovala v narodno osvobodilnem gibanju. Se pred kapitulacijo Italije je odšlo v narodno-osvobodilno vojsko 50 članov OF, do osvoboditve pa je izmed 380 volivnih upravičencev sodelovalo pri partizanih 200 članov, ki jih je 52 padlo v borbi. Ze 1940. leta je odbor organiziral prostovoljno brigado 35 ljudi, ki je obdelovala polja onih borcev, ki so se borili v vrstah NOV.

Sedaj je organiziranih v OF 95% volivnih upravičencev. V borbi s protijudskimi duhovnikom in razbijači enotnosti organizacije na vasi je bilo upravičeno odvzeto 11 legitimacij OF. Po tem ukrepu se je delo OF še okrepilo.

Množični sestanki vaškega odbora OF so redni. Udeležuje se jih 80% članstva, čeprav je vas razmetana na več kilometrov razdalje. Za študij, ki je vsak teden, je organiziranih v vasi 13 krožkov. Rezultat tega je velika razgibanost ljudstva. Ustanovljen je tudi frontni kofiček, za katerega je vaška organizacija iz lastnih sredstev nabavila radio-aparat.

Rudarji Breze so pozvali na tekovanje največje premogovnike v Jugoslaviji

Delovni kolektiv premogovnika v Brezi, ki je lani izpolnil letni proizvodni plan s 114,5% in je ponovno prejel naslov najboljšega delovnega kolektiva med premogovniki, je te dni sklenil pozvati na tekovanje vse večje premogovnike v naši državi. V pismu, ki so ga poslali delovnim kolektivom drugih premogovnikov, pravijo rudarji Breze, da se bodo sledeč pozivu tov. Tita, borili, da dosežejo letos še večje uspehe v proizvodnji. Sklenili so, da bodo letošnji letni proizvodni plan, ki je za 33% večji od lanskega, izpolnili do 20. decembra.

Da bi premogovniki v Jugoslaviji čim bolj izpolnili letošnje planske naloge, poziva delovni kolektiv Breze na tekovanje kolektive največjih premogovnikov v naši državi, in sicer:

Pri graditvi zadržnega doma je OF mobilizirala vso vas za pripraviljanje lesa in drugega materiala.

Po zaslugi OF je odšlo 150 prebivalcev Gorenje Trebuše na delo v industrijo, na gradilišča itd.

Vaški odbor OF je med prvimi v okraju izdelal letni plan dela Fronte za leto 1949. V planu so upštevali svoje dolžnosti do nalog petletnega plana (n. pr. mobilizacija delovne sile, frontne brigade itd.) in potrebe vasi same ter si postavili konkretne naloge za dvig gospodarskega, političnega in kulturnega razvoja vasi.

Vaški odbor OF Zapotok, okraj Ljubljana-okolica

Med narodno-osvobodilno borbo so sodelovali vsi prebivalci v borbi proti okupatorju. Prav tako so bili po osvoboditvi prvi pri obnovi vasi, ki je bila požgana med NOB.

Z uspešnim političnim delom so že leta 1946 organizirali kmetijsko obdelovalno združenje. Z intenzivnim političnim delom so v zadrugi vključili razen treh vseh članov OF. Imajo redne študijske krožke, kjer študirajo po programu študija OF in tekoče gospodarsko-politične probleme. Poleg tega so organizirali frontni kofiček, v katerem so namestili knjižnico, radio itd.

V OF so organizirani vsi volivci. Imajo redne študijske sestanke, na katerih obravnavajo tekoče naloge OF. Odbor OF uspešno vodi in povezuje delo vseh množičnih organizacij.

Ključ velikim težavam, ki jih je imela kmetijska obdelovalna zadruga Zapotok zaradi manj rodovitne zemlje, je dosegla vidne uspehe zlasti v živilnoroji. Zgradili so velik združni hlev, ki je ponos vsej okolici. Dogradili so cesto Golo-Zapotok, tako da je dostopna avtomobilskemu prometu. Sedaj si s prostovoljnimi delom gradijo vodovod.

Te uspehe je kmetijska obdelovalna zadruga Zapotok dosegla zato, ker ji je pod vodstvom partijske celice frontna organizacija nudila vso pomoč. Za uspešno delo in dosežene rezultate izreka Izvršni odbor Slovenije vaškemu odboru OF Idsko, vaškemu odboru OF Gorenje Trebuše in vaškemu odboru OF Zapotok polno priznanje in podeljuje kot nagrado vsakemu izmed teh treh vaških odborov OF po 150 knjig za knjižnico, radio-aparat, delno opremo za frontne kofičke in letno naročnino za 5 revij.

Uspešno izvajanje nalog OF v gornjih primerih kaže, kako so nagradjeni odbori OF pravilno razumeli veliko važnost dela OF za ureditev velikega cilja — zgraditev socializma v naši državi.

Glavni odbor OF je odobrilo poročilo komisije za tekovanje in nagrajevanje ter odločitev Izvršnega odbora.

V imenu Izvršnega odbora je predsednik Josip Vidmar izrekel nagradnim odborom Osvobodilne fronte najtoplejše čestitke.

Ker se k peti točki dnevnega reda, slučajnosti, ni nihče javil k besedi, je predsednik Josip Vidmar zaključil zasedanje Glavnega odbora OF.

Nagrade najboljšim organizacijam OF

Poročilo komisije za tekovanje in nagrajevanje je prebral tov. Viktor Avbelj. Poročilo pravi:

Komisija za tekovanje in nagrajevanje pri Izvršnem odboru OF je na osnovi posebno vidnih uspehov nekaterih organizacij OF in politično-ideološkem delu, v organizacijskem utrjevanju osnovnih organizacij OF, pomoči OF pri izvrševanju nalog petletnega plana, pri gradnji združnih domov itd. predlagala Izvršnemu odboru OF Slovenije v nagraditev en mestni odbor OF, en okrajni odbor OF, en mestni odbor OF na stopnji krajevnega odbora OF, en terenski odbor OF in 3 vaške odbore OF, ki so se v letu 1948, v svojem delu najbolj odlikovali. Pri tem je upoštevala obseg dela organizacij OF, prav posebno pa še kvaliteto njihovega dela. Izvršni odbor OF je predloge komisije osvojil. Po tem predlogu podeljuje Izvršni odbor OF Slovenije nagrade naslednjim odborom OF:

1. OF glavnega mesta Ljubljane je v letu 1948, na vseh področjih dela

dosegla velike uspehe. V medmestnem tekovanju republiških glavnih mest je pri ocenitve dela na politično-organizacijskih nalogah, uspehov v prostovoljnem delu ter pomoči mesta vasi prejela OF glavnega mesta Ljubljane trikrat prehodno zastavo zveznega odbora Ljudske fronte Jugoslavije. Visoko politično zavest in veliko poztvovnost so dokazali člani OF v Ljubljani, ko so z opravljenimi 3.500.000 prostovoljnimi delovnimi urami ustvarili vrednost nad 50.000.000 dinarjev. Pri tem je 41 članov OF delo po 1000 do 2000 prostovoljnih delovnih ur, tovarišca Danica Mrdjan in tovariš Peter Ronchi pa sta dosegla nad 2000 prostovoljnih delovnih ur.

Za uspešno delo izreka Izvršni odbor OF mestnemu odboru OF glavnega mesta Ljubljane polno priznanje in pohvalo ter mu kot nagrado podeljuje knjižnico s 1000 izvodil knjig, tovarišci Maniet Mrdjan in tovariš Petru Ronchiju pa kot priznanje za

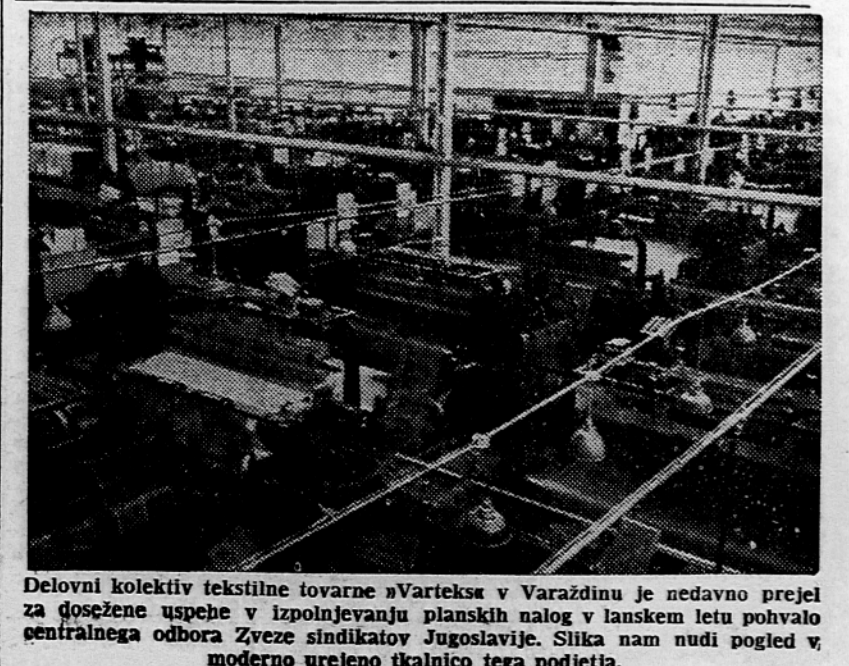
njuno poztvovnost po 1 radio-aparat.

2. Med okrajnimi odbori OF Slovenije je dosegel največje uspehe tako v politično-organizacijskem utrjevanju OF, kakor tudi mobilizaciji članov za izvršitev nalog petletnega plana, okrajni odbor OF Sežana.

Največji uspeh OF okraja Sežana je celotno članstvo OF za aktivno sodelovanje pri graditvi socializma. Kot uspeh intenzivnega političnega in organizacijskega dela je vključenih v OF 98% volivnih upravičencev vsega okraja.

Za ideološki dvig članov OF so organizirali 43 študijskih krožkov, na katerih obravnavajo poleg študijskega materiala marksizma in leninizma vsa aktualna politična in gospodarska vprašanja.

V okraju je 115 osnovnih frontnih organizacij, ki so vse napravile letne planse za leto 1949, in jih odobrile na množičnih sestankih.

Delovni kolektiv tekstilne tovarne »Varteks« v Varaždinu je nedavno prejel za dosežene uspehe v izpolnjevanju planskih nalog v lanskem letu pohvalo centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije. Slika nam nudi pogled v moderno urejeno tkalnico tega podjetja.

Razpravljanje o mirovni pogodbi s Avstrijo

Dr. Bebler je sporočil, da želi pojasniti stališče jugoslovanske vlade

Namestniki zunanjih ministrov so v četrtek razpravljali o odškodnini, ki naj bi jo dobila Sovjetska zveza za nemško imovino v Avstriji

London, 17. febr. Pomočnik jugoslovanske ministra za zunanje zadeve dr. Bebler je poslal danes konferenci, ki razpravljajo o mirovni pogodbi s Avstrijo, pismo o obvestilih, da želi namestnikom ministrov za zunanje zadeve pojasniti stališče jugoslovanske vlade do mirovne pogodbe z Avstrijo.

Na današnji seji so namestniki ministrov za zunanje zadeve razpravljali o vsoti odškodnine, ki naj bi jo dobila Sovjetska zveza za nemško premoženje v Avstriji, ki je prešlo v avstrijsko last. Predstavnik treh zahodnih sil so nastopili proti Sovjetski zahtevi, da mora Avstrija kot povračilo za nemško premoženje izplačati Sovjetski zvezi 150 milijonov dolarjev v svobodni konvertibilni valuti, in sicer v 6 letih. Ameriški predstavnik je postavil za izplačilo odškodnine Sovjetski zvezi nekatere pogoje, kot n. pr. klavuzo mirovne pogodbe, ki se nanasa na premoženje bivše donavske paroplovne družbe, avstrijski petroleji itd.

Sovjetski predstavnik veleposlanik Zarubin je poudaril, da je Sovjetska zveza že dovolj popustila, saj je znižala svojo zahtevo od 200 na 150 milijonov dolarjev, in da zato v tej zadevi ni mogoče dati novih predlogov. Poudaril je, da je tudi sam ameriški tisk ocenil vrednost nemškega premoženja v Avstriji, do katerega je Sovjetska zveza upravičena, na več kot 200 milijonov dolarjev.

Prihodnja seja namestnikov ministrov za zunanje zadeve bo jutri dopoldne.

Dokument o gospodarskem uničenju koroških Slovencev

V januarju števili mesečnika Slovenske Koroške »Svobodna« je objavil dr. Mirt Zwitter dokaz o gospodarskem uničenju koroških Slovencev, posebno njihovih zadrug, v dobi senzerizacije Avstrije. Kot gospodarsko samopomoč so koroški Slovenci imeli organiziranih 36 kreditnih, 4 živinorejske in 2 blagovni zadruge. Vse te zadruge je združevala »Zveza koroških zadrug v Celovcu, ustanovljena 28. februarja 1921, ki je opravljala naloge združnega vodstva. Zveza sama je bila veljavna v Splošno zvezo kmetijskih zadrug na Dunaju, ki bi morala štiti in zastopati interese slovenskih zadrug nasproti dunajskim centralnim avstrijskim oblastem. V rešnici pa je ravno Splošna zveza v celoti nasprotovala delu in razvoju slovenskih zadrug in jim delala kot revizijska oblast stalno težkoče. Tudi avstrijski »zadrugnik« očitno uporablja slovenskega jezika in samostojnost slovenskih zadrug nista ugažila. Ta nenaklonjenost se je razvila v izrazito sovražstvo. Dokaz za to ugotovitev so koroški Slovenci našli v »Zvezi« »premoženja slovenskih zadrug, ki ga jim je zapustilo od gestapa postavljeno »Komisarijno vodstvo slovenskih zadrug na Koroškem«: Neko nstrgo zaupno interno poročilo »Splošne avstrijske zadruge zveza na Dunaju namreč že dne 24. junija 1937 zahteva uničenje slovenskih zadrug na Koroškem in podrobno razčlenjevanje svoje sovistične vzroke za ta predlog ter navaja za to nasilje tudi že potrebne ukrepe!

Za odkrile naciste, ki so po prključitvi Avstrije k Nemčiji prevzeli na Koroškem vso oblast tudi očitno v svoje roke, je bilo po teh pripravah brez dvoma samo vprašanje časa in ugodne prilike, da se uniči slovensko združništvo na Koroškem. To se je zgodilo v aprilu 1941 takoj po napadu na Jugoslavijo. Gestapo in policija sta zaplenila vse premoženje in nasilno odstranila izvoljene slovenske odbore zadrug. Rezultat vsega tega neposred-

nega nasilja nad slovenskimi zadrugami je bil naslednji: 22 zadrug so spojili z nemškimi, 12 zadrug so s pomočjo komisarjev spremenili v nemške, 4 zadruge in Zveza koroških zadrug v Celovcu so imele nacistične komisarje in bile dolocene za likvidacijo; samo štiri zadruge so ostale samostojne pod nacističnimi komisariji.

Sodišče v Celovcu je vpisalo nove nemške odbore ali pa spojilo slovenske zadruge z nemškimi, sklicujoč se na »pravno podlago« — odredbo o spojitvi zadrug v pokrajini Ostmarka in v pokrajini Sudetenland z dne 30. junija 1939.

Značilno za razmere na Koroškem je, da so te ukrepe za nacifisizacijo vpisali pri celovškem sodišču v zadrugni register isti ljudje, ki se danes z vsemi silami upirajo popraviti krivico, ki se je s tem prizadejala koroških Slovencev. Celovško sodišče je razglasilo sedaj, da je sklep gestapa in policije o likvidaciji zadrug še danes pravnoveljavna in zavrnilo predloge za vpis slovenskih zadrug. Se več, v svojih sklepih na podlagi gestapovega odloka je celo odredilo odstranitev slovenskih štampiljk in pravil.

Tako ravna danes avstrijske oblasti, ko gre za odstranitev nad Slovenci izvršenih nacističnih zločinov.

Zasedanje Varnostnega sveta

Kandidatura Švicarja Flückigerja za tržaškega guvernerja

Vprašanje sprejema LR Koreje in Južne Koreje v OZN

New York, 17. febr. Sovjetski delegat Jakob Malik je danes popoldne na seji Varnostnega sveta izjavil, da bi Sovjetska zveza sprejela kandidaturu švicarskega polkovnika Hermana Flückigerja za guvernerja Svobodnega tržaškega ozemlja. Hkrati je Malik pripomnil, da je ime polkovnika Flückigerja predložil privratar v seznamu kandidatov za tržaškega guvernerja v oktobru 1947 britanski delegat sir Alexander Cadogan.

Polkovnik Flückiger je bil leta 1945 švicarski poslanik v Moskvi. 15. februarja je Varnostni svet razpravljal o prošnjah za sprejem novih članov v OZN. Prošnji sta poslali Ljudska demokratična republika Koreja in lutkovna vlada Južne Koreje. Ko je govoril o prošnji Južne Koreje, je sovjetski delegat Malik opozoril, da je vsem jasno, da je vlada v Južni Koreji produkt zvez med ameriško vojaško upravo in skupnicino bivših kvizlingovcev. To vlado so imenovali prvi volji korejskega ljudstva ter hoče v Južni Koreji ugotoviti položaje ameriških monopolov in pripraviti ameriška vojaška oporišča. Zato se sovjetska delegacija upira razpravljanju te prošnje v Varnostnem svetu.

Ameriški delegat Austin sicer ni mogel izpodbiti dejstva, ki jih je navedel sovjetski delegat, vendar je glasovalni strej sklenil, da bodo prošnja Južne Koreje izročili v proučitev komisiji.

Ko je Varnostni svet pričel nato razpravljati o prošnji Ljudske demokratične republike Koreje, je nastopil ameriški delegat proti razpravljanju o tej prošnji. Sovjetski delegat je poudaril, da je bila demokratična vlada Koreje izvoljena na splošnih svobodnih volitvah in da popolnoma upravičeno zastopa korejsko ljudstvo. Generalni sekretar OZN je napačno ravnal, ker je prošnja te vlade dostavil dele-

Izzivanje ob Prešernovi proslavi v Celovcu

Dunaj, 17. febr. (Tanjug) »Slovenski vestnik« omenja stališče avstrijskih oblastí do slovenske kulture in opisuje izzivalne ukrepe avstrijskih oblastí ob Prešernovi proslavi.

V celovškem gledališču in povsod okrog gledališča — piše časopis — so bile postavljene policijske straže. Po sosednjih ulicah so se vozili na avtomobilih gasilci z brizgalnicami, v gledališču pa so bili nameščeni številni policijski organi. Pri tej proslavi je prišlo do očitnega izraza, kako koroška varnostna uprava pojmuje kulturo in svobodo koroških Slovencev.

Take metode, je poudarjeno v članku, živo spominjajo na 15. april 1946, ko je policija s kolonami gasilskih skupin napadla koroške Slovence. Ta primer prikazuje pristranost avstrijskih oblastí, ki nastopajo samo tedaj, ko gre za koroške Slovence oziroma za antifasiste. To se je dogodilo ob predvajanju jugoslovanskega filma »To ljudstvo bo živelo«, ko so fašistični in ustaški agenti lahko na najbolj surov način zalili Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo. Tedaj je nastopila policija šele na izrecen poziv, medtem ko so na Prešernovi proslavi, kjer ni slo za fašistične razseljevanje, marveč za koroške Slovence, demonstrirali policijski oddelki.

Trpinčenje uslužbenca naše pomorske agencije v Draču

Beograd, 17. febr. (Tanjug) Današnji »Rad« prinaša naslednjo vest iz Skadra:

Uslužbenec Jugoslovanske pomorske agencije v Draču Vitomir Ristić je imel po objavi klevetniške resolucije Informbroja nešteto neprijetnosti. Takoj po objavi resolucije so albanske oblasti hotelom in restavracijam v Draču prepovedale dati hrano Ristiću, ki tudi ni smel zapustiti Drača.

Dne 13. februarja so policijski agenti poneli odpeljali Ristića v postojpe urada za državno varnost, kjer so mu sporočili, da ga bodo izgnali iz Albanije. Ristić je prosil, naj mu dovolijo, da obvesti o tem ukrepu jugoslovansko poslanstvo, kar pa so mu onemogočili. Major albanske državne varnosti v Draču je trdil, da je dobil od vlade v Tirani ukaz, naj izžene Ristića iz Albanije. Ristića so prepeljali s policijskim avtomobilom v Skader, kjer je prenočeval na policiji, ne da bi mogel večerjati.

Kapetan albanske državne policije v Skadru je ravnal z Ristićem skrajno surovo. Psoval ga je s trockistom in mu je odvzel vso njegovo osebno imovino, zimsko suknjo, fotografije, 1350 dinarjev, denarico, knjige itd. Lačnega in oropanega tovariša Vitomirja Ristića, ki je razen tega tudi bolan na pljučih, je izročila albanska policija 14. februarja našim obmejnim oblastem, ki so mu omogočile nadaljnje potovanje v Beograd.

Naš novi poslanik v Turčiji izročil svoje poverilnice

Beograd, 17. febr. (Tanjug) Veleposlanik FLRJ v Turčiji Ljubomir Radovanović je 14. februarja izročil akreditivna pisma predsedniku turške republike Ismetu Ineniju. Veleposlanika so spremljali svetovalce, vojaški ataše, trgovinski ataše, sekretar in drugi člani veleposlanstva FLRJ v Turčiji.

Devet grških patriotov ustreljenih v Atenah

Atene, 17. febr. (AFP) Davi so umrli v Atenah 9 demokratično mislečih državljanov, ki jih je obsodilo vojaško sodišče v Larisi na smrt, ker so podpirali demokratično armado.

Ljudi, ki ne more rešiti celotnega problema. Težišče diskusije je tako na medsebojnih razčunavanju med ljudmi snaprednega tabora, med senatorjem, predstavnikom politične linije, in Tojanom, njegovim finančnim zaidejem, predvsem pa med senatorjem in njegovim nečakom Savom, to se pravi med starimi in mladimi v istem taboru. Pravi prizori imajo tak poudarek, da vlečejo nase težiče miselne borbe, ki tako ni niti v spopadu dveh svetov, starega in novega, niti v kolaboraciji in hkrati intrigah med nekdanjima vladajočima vrhovoma na Slovenskem, ki sta si takrat segla v roko, da bi znova ujela svoje nekdanje pozicije. S tem je zožena problematika drame in nakrhana njena idejna ostrina.

Prav iz te težnje, da bi čim bolj plastično obarvala razcep med starimi in mladimi snaprednjakom, v našem primeru med senatorjem in Savom, je zrasla avtorici druga idejna šibkost drame: senatorjev karakter. Ne bi hotel zagovarjati črno-belega slikanja za načajev; gotovo ne bi bilo pravilno, ko bi postavili na eno stran senatorja in Sava ter vse ljudi, ki se zbiraajo okrog njiju, na drugo pa Martela, Roba ali Tanjo, saj je ena poglavitnih dobrih strani te drame prav to, da pisateljica vladajočima vrhovoma na Slovenskem, ki sta si takrat segla v roko, da bi znova ujela svoje nekdanje pozicije. S tem je zožena problematika drame in nakrhana njena idejna ostrina.

Vladimir Skrbinek je dal s senatorjem eno svojih najboljših vlog; kljub telesni statičnosti, ki jo narekuje senatorjevo zdravje, je njegova podoba notranje razgibana in pomeni novo zvrst v Skrbinkovem repertoaru. Idejno je interpretiral vlogo tako, kakor je napisana; morda bi lahko rekel še nekaj več: naš najmočnejši ralsoner je s svojo interpretacijo v nekaterih prizorih še podkrepil svetle tone, s katerimi je avtorica naslikala senatorjev portret.

Tanjo, senatorjevo hčer, igra Ivanka Mežanov. Impulzivna je in iskrena; pravi avtorica o tej vlogi. Naša igralka ni zmogla obeh teh zahtev v enaki meri. Medtem ko je dala v intimnejših prizorih, zlasti z Martelom in Robom, pa tudi v prvih dejanjih z

Surovi nastopi albanske policije proti našim državljanom

Tirana, 18. febr. (Tanjug) Po številnih sovražnih nastopih proti državljanom FLRJ Jugoslavije in uslužbenecem jugoslovanske poslanstva v Tirani je albanska policija v noči med 16. in 17. februarjem surovo prekršila diplomatsko imuniteto tiskovnega atašaja jugoslovanske poslanstva v Tirani Janka Havlička.

Predstavniki albanske policije so vdrli s silo v stanovanje atašaja Janka Havlička kljub njegovim odločnim protestom in opozorilu, da se nahaja v poslopju, ki pripada jugoslovanskemu poslanstvu in uživa pravico eksteritorialnosti. Ne da bi se organi policije ozirali na to, so aretirali jugoslovanska državljana Mavriča Akušo in Sabana Rafeto, ki sta začasno stanovala v tem poslopju, ker sta pričala, da bosta reparirana v Jugoslavijo. Policijski agenti niso navedli nobenega vzroka za aretacijo ter so neglede na vse proteste odvedli aretiranca v zapor.

Da ta surova kršitev eksteritorialnosti stanovanja diplomatskega nameščenca jugoslovanske poslanstva v Tirani ni bila samo slučajna akcija skupne policije, marveč dobro premišljeno dejanje, naperjeno v splošnem proti poslanstvu FLRJ v Tirani, dokazuje tudi aretacijo še drugih nameščenecv FLRJ v Tirani, prav tako kakor celih jugoslovanskih družin v Albaniji. Tako so bili 17. t. m. ob treh popoldne aretirani med drugimi: uslužbenca jugoslovanske poslanstva v Tirani Paško in Bradić ter žena poslankega uslužbenca Bradića. Naslednjo noč so policijski organi izvršili pravočrtovano aretacijo tudi na druge jugoslovanske državljane ter vdrli v stanovanja še nadaljnjih štirih jugoslovanskih državljanov, člane družin pa so v neznan smer odpeljali z avtomobili.

Novi surovi nastopi organov albanske policije proti poslanstvu in državljanom FLRJ v Albaniji dokazujejo, da poskuša avanturistična klika, ki je na oblasti v Albaniji, storiti vse, da bi čim bolj zaostriła odnose med obema državama.

Trpinčenje uslužbenca naše pomorske agencije v Draču

Beograd, 17. febr. (Tanjug) Današnji »Rad« prinaša naslednjo vest iz Skadra:

Uslužbenec Jugoslovanske pomorske agencije v Draču Vitomir Ristić je imel po objavi klevetniške resolucije Informbroja nešteto neprijetnosti. Takoj po objavi resolucije so albanske oblasti hotelom in restavracijam v Draču prepovedale dati hrano Ristiću, ki tudi ni smel zapustiti Drača.

Dne 13. februarja so policijski agenti poneli odpeljali Ristića v postojpe urada za državno varnost, kjer so mu sporočili, da ga bodo izgnali iz Albanije. Ristić je prosil, naj mu dovolijo, da obvesti o tem ukrepu jugoslovansko poslanstvo, kar pa so mu onemogočili. Major albanske državne varnosti v Draču je trdil, da je dobil od vlade v Tirani ukaz, naj izžene Ristića iz Albanije. Ristića so prepeljali s policijskim avtomobilom v Skader, kjer je prenočeval na policiji, ne da bi mogel večerjati.

Naš novi poslanik v Turčiji izročil svoje poverilnice

Beograd, 17. febr. (Tanjug) Veleposlanik FLRJ v Turčiji Ljubomir Radovanović je 14. februarja izročil akreditivna pisma predsedniku turške republike Ismetu Ineniju. Veleposlanika so spremljali svetovalce, vojaški ataše, trgovinski ataše, sekretar in drugi člani veleposlanstva FLRJ v Turčiji.

Pred 8. marcem

Tolminske žene bodo za svoj praznik odprle več lokalnih podjetij

Za praznik 8. marca je okrajni izvršni odbor AFZ napovedal enomesecno tekmovanje vsem okrajem Slovenije, da bodo v tem mesecu postavili ali volili odbore AFZ tam, kjer jih do danes ni. Vsem okrajem Slovenskega Primorja so Tolminke napovedale enomesecno tekmovanje za največje število pridobljenih naročil za »Kmečko ženo« in »Prešernovo knjižnico«, za najboljšo proslavo 8. marca, za največ žena na izobraževalnih tečajih, za največ bralnih krožkov in frontnih kotičkov. Okrajni odbori AFZ bodo tekmovali med seboj tudi v tem, kje bodo ustanovili več lokalnih podjetij (pletilnic, šivalnic, krpalnic), kje bodo ob sodelovanju žena organizirali več kmečko-obdelovalnih zadrug in v katerem okraju bo več žena sodelovalo v raznih frontnih brigadah.

Tolminske žene bodo na dan 8. marca odprle krpalnice, že dolgo skrbijo za bolne in revne žene, za grško mladino ter se udeležujejo izobraževalnih tečajev in frontnega študija.

Izmed žena v tolminskem okraju najbolj delajo v Kobaridu. Pri združnem domu so napravile največ prostovoljnih delovnih ur žene, poleg tega pa so pri prodaji sadja in zelenjave nabrale za združni dom 30.000 dinarjev. Okraj jih je za požrtvovalno delo nagradil s knjižnimi nagradami. Poleg tega so lani pridelile tudi gospodinjstva in tečaj za ročna dela. Kobariske žene bodo na dan 8. marca odprle šivilsko podjetje in

frontni kotiček, prav tako pa tudi skupno pletilno podjetje.

Še 4. februarja so sprejele plan za 1949 kjer so se obvezale, da bodo imele dvakrat mesečno bralne krožke. Pri združnem domu bodo dale 3000 prostovoljnih ur. V novih aktivih, kot n. pr. v gospodarskem, svetnem, v aktivu za pridobivanje delovne sile, v aktivu za socialno skrbstvo, za statistiko ter v aktivu za proslavo 8. marca bodo sodelovale skoraj vse žene.

Letos bodo nabrale 50 kg bučnih semen za zadrugo in gojile druga semena. Skrbele bodo za to, da bodo po trgovinah na vidnih mestih obvestila, kaj in koliko se dobi na živilske karte. Poskrbele bodo za nezakonske matere in jim pomagale, da se bodo zaposile, za revne in bolne žene pa bodo zbiralale denar, živila in obleko.

Za priznanje kobaridskim ženam jim je domača frontna organizacija poklonila sliko maršala Tita.

V Zagbi pri Bocu so žene posebno delavne v aktivu, ki pomaga družinam, ki nimajo delovne sile, predvsem pa tistim, katerih člani so odšli v kako delovno akcijo ali pa v proizvodnjo. V vasi so vse žene članice AFZ, kar niso pogosti primeri v tolminskem okraju.

Slabe organizacije žena so v vaseh Labra, Smot, Libušnje, Vrsno, Krn in Kamno, predvsem zaradi močnega vpliva domače duhovščine.

Naj birokracija ne ovira pobude žena!

Ko so se v osnovnih organizacijah AFZ rajona Vič menile naše žene, kako bodo proslavile 8. marec, so med glavne naloge tekmovanja vrstile pomoč zaposleni ženi. Zato so sklenile, da ustanove krpalnic, ki bi jo pozneje prevzel rajonski ljudski odbor. Poiskale so prostore, posodile šivalne stroje, si izposodile denar in kmalu je misel postala stvarnost. Krpalnice so žene ponudile rajonskemu ljudskemu odboru, da jo uvrsti v seznam uslužnostnih podjetij. Le-ta pa je ponudbo odklonil, češ da so šivalni stroji posojeni in da takega podjetja ni mogoče registrirati.

Prav tako je rajonski ljudski odbor Center odklonil pobudo žena, ki so organizirale uslužnostno podjetje za pospravljanje stanovanj.

Žene terena rajona Bežigrad-Siška so začele med tekmovanjem organizirati tri krpalnice. Pripravile so prostore, posodile šivalne stroje, druge pa so se obvezale, da bodo delale v krpalnici. Zaradi izkušenj, ki so imele žene na Viču, so se oglasile na rajonskem ljudskem odboru, kjer so sicer pozdravili njihovo pobudo, toda jo prav tako zavrnili zaradi registracije podjetja, ki bi imelo posojene šivalne stroje. Toda žene niso popustile. Na-

ptile so se na sodišče, da bi te krpalnice registrirali kot nekako združno podjetje, dokler rajonski odbor ne najde primerne oblike za registracijo krpalnic. Toda tudi na sodišču niso uspeli; pojasnili so jim, da še niso imeli sličnega primera in tako podjetja ne bodo registrirali.

Pobud za ustanavljanje takih podjetij je nešteto. Toda kako naj jih žene izvedejo, ko pa nekateri birokrati — organi ljudskih odborov s svojo natančnostjo na posvem napačnem mestu zavirajo ne samo pobudo žena, marveč na ta način podirajo uspehe političnega dela med ženami ter nasprotujejo osnovnemu delu v graditvi socializma. Tudi če v tem trenutku res še nimamo zakonitih predpisov za take primere, bi morali ljudski odbori najti vsaj začasne rešitve, ne pa podirati plodove dela, ki je v pomoč naši socialistični graditvi.

Popravek: Včeraj se je v poročilo dr. Marjana Breclja v drugi koloni v odstavku »Plani frontnih organizacij« vrnila napaka. Namesto »Doselej je 53 osnovnih in 50 krajevnih organizacij sprejelo letni plan se glas pravilno: ...Doselej je 53 % osnovnih in 50 % krajevnih organizacij sprejelo letni plan...«

Ob krstu nove domače drame

Mira Pucova: »Ogenj in pepel«

»Ogenj in pepel«, novo dramo Mire Pucove, ki jo gledamo zdaj v našem gledališču, veže z njenim odrskim prvcem, ki smo ga krstili že prvo leto po vojni, prav za prav samo doba, iz katere je zajela pisateljica snov: dejanje obeh dram je postavila v čas najbrutalnjegega terorja okupatorja in njegovih pomočnikov. Okolje in tematika pa sta bistveno različna: medtem ko riše »Svet brez sovražstva« ljudi, ki so iskali iz tegob jejnišče celice rešine poti v drugačno, boljše življenje, v svet brez sovražstva, je odgnila pisateljica v svojem novem delu zavoso s salona nekdanje senatorja in z ljudi okrog njega, ki so si postavili za svoj poglavitni cilj: zavrti novo, drugačno življenje in obnoviti staro. Pisateljico je zanimalo predvsem prikazati skupni cilj te meščanske družbe in hkrati njeno diferenciacijo, njeno medsebojno povezanost in hkrati nasprotja, ki so jo razkrjala »Gledališki list, str. 199».

Glede dramaturške gradnje je nova drama M. Pucove razveseljiv napredek: medtem ko v »Svetu brez sovražstva« skoraj ni bilo fabule, torej živega odrskega dogajanja, in je avtorica zategadelj vpletla v igro živinško dramo, je zajela to pot življenje s krepkejšo roko in ga oblikovala v dramatsko napeti zgodbi. Prickavnanje skrivnostnega kurirja iz Londona, ki naj prinese važna sporočila ljudem senatorjevega kroga, prihod tega kurirja, v katerem pa spoznamo partizana, njegovo razkrinkanje in nasilna smrt — že sam ta dogodek ima v sebi dovolj mnogo dramatični napon. Staro prijateljstvo med senatorjevo hčerko in skurirjem iz Londona, zgodba o Rohovem sinu, ki so ga ubili, justifikacija organizatorja črne roke, pričakovanje senatorjevega konca in

njegova smrt v zadnjem dejanju — vse to še stopnjuje odrsko silo naše igre; tenkočuten gledalec bo morda celo trdil, da podpirajo dogajanje na odru v nekaterih prizorih kar preduhudo poudarjena zunanja gibala (strel, smrt, prisluškovanje za vrati), se bolj pa nekateri na pogled spretni, pa vendarle ne vsekoli preprečevalni zaplet (Martelovo mladostno poznanost s Tanjo — ura s črno številkico itd.). Kljub takim krhkim stranem pa je treba priznati novemu delu vrsto dramaturških odlik in dobrih misli: spretno gradnjo, kar priča o dobrem poznavanju odrskih zakonitosti, marksijske duhovite, premišljene dialoge, ki razodevajo tenek posluš za družabno konverzacijo in s tem tudi za lahko odsko govornost besedila, skrbno in pretehtano gradnjo nekaterih značajev, s čemer se je pisateljica izognila tipiziranju ali celo karikiranju. Vse to daje pogoje za ustvaritev vzdušja, v katerem je živela visoka meščanska družba v slovenskem mestu pomladi leta 1943.

Kljub razgibanemu odrskemu dogajanju pa je težišče drame vendarle na njeni miselni plati, na dialogu, na razčiščevanju problemov, ki zgo vse te ljudi. Družba, okrog katere je zgrajeno dejanje, daje za take diskusije zelo široke pogoje. Prav povezava klerikalnih prvakov z liberalnimi, kar pa je v dramo samo nakazano, skupni cilj te družbe in njena diferenciacija, povezanost in nasprotja, o katerih govori pisateljica, naj bi bilo idejno gibalo njene drame. Z živo domselnostjo je razkrita mentaliteta družbe, okrog katere se pleče dejanje. Kljub mnogim ne le zanimivim, ampak tudi tehitnim odstavkom v dialogih, pa se vendarle zdi, da je težišče diskusije pomaknjeno na pretesen krog

očetom, primer toplo doživljene in igralsko dragocene kreacije, katere prva odlika je prav iskrenost, je pa tam, kjer naj bi prišla do izraza njena impulzivnost, kjer preraste njeno zavodno čustvo v borbenost (zaključni prizor tretjega dejanja) njena kreativna sila ugašala in zagorela spet šele tik pred koncem, ob besedah »Jaz pa verujem v novo življenje, verujem iz vsega srca«.

Drugo žensko vlogo, sestrično Iris, je igrala na premieri Draga Ahacičeva. Iris je naslikala pisateljica kot ngizdavo lepotico, ki bi rada bila prjeta in duhovita, pa ji manjka naravne vrednote. Tej oznaki je interpretacija D. Ahacičeve zelo dobro ustrezala. Njena Iris je prazno, nečimerno deklet, polno zlaganih čustev in želje po poceni življenjskih užitkih. V vseh prizorih, kadar je na odru, je znala napolniti prostor in uveljaviti sebe kot središče zanimanja. Nasprotno pa je V. Levstikova tolmalca to vlogo diskretne in je dala s svojo sicer lepo igro presimpaticno figuro. Njena Iris je sicer umetniško uspeša stvaritev, karakterju vloge pa se je oddaljila.

France Martel, skurir iz Londona, je bil Jože Zupan. Ta igralca, ki je lani prvič nastopil v našem gledališču, je že nekajkrat opozoril nase. To pot je igral prvič osrednjo vlogo in hkrati še junaka drame. Odlikuje ga lepa, topla barva glasu in nepovrtvorjen temperament, s katerim varno prikrje oglatost svojega nastopa. Njegov Martel je bil zlasti v prizorih, ko že vemo, da gre za partizana, srečno zadeta kreacija, ki daje vero v tega igralca.

Ustrezno idejno interpretacijo črnorokca Sava, slepega oholega fantaa, puhioglavca z nezdravimi ambicijami, ki ga vodijo v zločin, je dal D. Bitenc. Tako kot za ostale mlajše igralce

velja tudi zanj, da je našel v novi drami M. Pucove eno svojih doslej najboljših vlog.

Padre Giovanni, italijanski oficir z duhovniškimi znaki in slovensko govorico, je tako kot Iris dvojno zaseden: prvi (M. Furijan) je dal igralsko močnejšo, vendar že kar preveč zaostroeno, intelektualno podobo, drugi (B. Miklavc) se je srečneje približal zlagani humanosti tega sladkobege fašističnega spijona.

Poleg Tanje je najsimpatičnejšo in poleg Skrbinkove igralsko najmočnejšo vlogo izoblikoval Pavle Kovič. Njegov Rob, hišnik pri senatorju, eden tistih junakov brez imena, ki so zvesto in tiho pomagali k naši zmagi, je prispeval dober delež k uspehu te predstave.

Ob uprizoritvi »Ogenj in pepel« je treba poudariti, da so se uveljavili to pot v dobri polovici vseh vlog — igralci mlajšega rodu, h katerim je treba priti tudi režiserja Jožeta Tirana. Ta se je v idejnem pogledu oprjel interpretacije, kakršno mu je narekovalo besedilo, primerno razdeili vloge in se približal visokemu nivoju gledališke kulture zlasti v nekaterih intimnejših prizorih, medtem ko so ostale tiste scene, ko je na odru več ljudi, manj prepričljive. To velja zlasti za prizor v drugem dejanju, ko se obmetavajo liberalni prvaki; ta prizor kljub nekaterim duhovitim vpletom ni sproščen in daje vtiš insceniranost. Molière na partizanskem odru, lanska uprizoritev »Blažonovih« in zdaj »Ogenj in pepel« — tri zelo različna dela, ki jih je Tiran z relativno visokim uspehom postavil na oder, so razveseljiv obet za njegovo delo na tem področju. Scenski okvir arhitekta B. Simiča je preprost, pa vendarle toliko bogat, da ustvarja verjetno vzdušje senatorjevega salona in ga je treba šteti kot eno izmed komponent odrskega uspeha nove domače drame.

D. Moravec.

